

YTTRANDE

2024-04-26 Diarienummer: LI2023/03542

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.sefi.sba.bb@regeringskansliet.se**Remissyttrande angående remiss: Ordning och reda – förstärkt och tillförlitlig byggkontroll (SOU 2023:70)****Sammanfattning**

Byggprocessen är en komplicerad process där det finns många tillfällen då fel, vanligtvis oavsiktligen, kan begås. Stålbyggnadsinstitutet ställer sig därför positiva till de flesta av de föreslagna ändringarna i Plan- och bygglagen (2010:900), PBL, och i Plan- och byggförordningen (2011:338), PBF.

Vi är övertygade om att de flesta personer som är involverade i byggprocessen, efter bästa förmåga, försöker göra rätt och riktigt i alla lägen. Likväl finns det gott om exempel där det blir fel. Fel av mindre allvarlig karaktär finns i de flesta, i Sverige, uppförda byggnadsverk vilket sällan leder till några större konsekvenser. Fel av mer allvarlig karaktär, där det finns risk för hälsa och liv, upptäcks oftast och kan korrigeras innan felet leder till allvarliga konsekvenser. Trots det havererar oacceptabelt många byggnadsverk årligen i Sverige.

Viljan att göra rätt och riktigt är hos de flesta människor stark. Problemet är att det finns en kompetensbrist i byggbranschen om hur man gör rätt och riktigt. Ett sätt att minska risken för fel är att främja ökad kompetens hos branschverksamma.

För personer som är inbegripna i projektering och konstruktionsarbete går det att genom utbildning och kunskapskontroller stärka kompetensen och därmed minska risken för allvarliga fel. Många vittnar om att okunskapen om bärförmåga, stadga och beständighet har ökat de senaste 10–20 åren vilket hänger ihop med minskad mängd obligatorisk undervisning på högskolor och universitet. Många verksamma ingenjörer missar helt elementär kunskap om bärförmåga, stadga och beständighet. Kunskap inom området bör vara obligatorisk för personer som arbetar med projektering och konstruktionsarbete. I nu gällande regelverk, till exempel Boverkets BFS 2022:4, nämner man att *en konstruktion ska projekteras och utföras av kompetent personal på ett fackmässigt sätt*, se 21 §.

I lämpligt regelverk bör berörd myndighet förtydliga vilken kompetens som avses och vilka krav och kontroller som bör genomföras för att säkerställa detta.

Adress	Telefon	Internet	Organisation (SBI)
Kungsträdgårdsgatan 10 Box 1721 111 87 Stockholm	08 661 02 80	www.sbi.se info@sbi.se	Org. nr. 802006-3585 Styrelsens säte i Stockholm

Synpunkter på avsnitt 1.1 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

10 kap. 1 §:

Det är bra att punkten 3 införs vilken medför att byggherren ska ansvara för sakkunniga och deras uppgifter. Den nya punkten förtydligar byggherrens ansvar för denna viktiga uppgift.

10 kap. 6 §:

Det är bra att det tydligt framgår att byggherren ska ansvara för att det finns en plan för att kontrollera projekteringen och utförandet.

10 kap. 7 §:

Följande skrivning är mycket bra och kommer att svara på branschen önskemål om tydligare krav på kompetens.

Av kontrollplanen ska det fram-gå i vilken omfattning kontrollerna ska utföras

1. inom ramen för byggherrens dokumenterade egenkontroll, eller

2. av en eller flera sakkunniga som har den kunskap, erfarenhet och lämplighet som behövs för uppgiften och kan styrka detta med ett certifikat.

I förlängningen är det önskvärt att certifiering av sakkunniga utökas från dagens system, som bland annat innehåller BFS 2011:17 certifiering av sakkunniga inom brandskydd. Certifiering för sakkunniga inom bärförmåga, stadga och beständighet behövs och då bör det utföras med en indelning mellan de huvudsakliga materialslagen i stommen. Med andra ord ett sakkunnigområde för betong, trä respektive stål eftersom det är stor skillnad mellan de olika materialslagen.

Inom området stålkonstruktion finns ett väletablerat system för certifiering av stålbyggnadskonstruktörer, CSK. Systemet har varit i drift i 15 år och är nu väletablerat i branschen.

10 kap. 8 §:

Det är bra att den sakkunniges uppgifter förtydligas i 8 § 1–4 samt 8 a–b §.

I vidare utveckling av förslaget i SOU 2023:70 bör det specificeras graden av självständighet hos den sakkunniga.

10 kap. 9 §:

Punkten 3 anknyter till ovanstående kommentar och kommentaren kvarstår; graden av självständighet hos den sakkunniga behöver specificeras och gärna exemplifieras för att undvika oklarheter.

Synpunkter på avsnitt 1.4 Förslag till förordning om ändring i plan- och byggförordningen (2011:338)

7 kap. 5a §:

Paragraf 5 a är ett bra tillägg som kommer att förtydliga omfattningen av de kontroll som de facto har genomförts.

Avslutningsvis tycker vi att lagstiftaren bör fråga sig om det anstår ett land som Sverige att ha ett kontrollsystem som vid internationell jämförelse befinner sig nära origo.

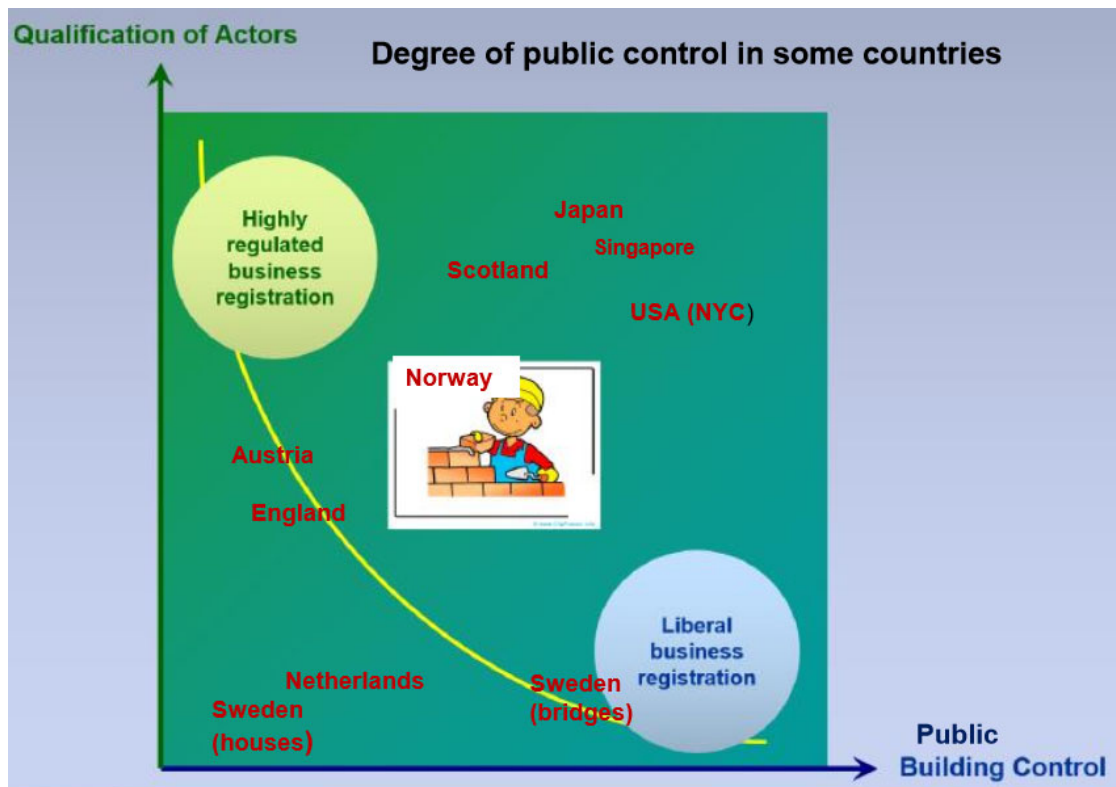


Diagram: Rainer Mikulits, Austrian Institute of Construction Engineering

Beslut om detta yttrande har fattats av vd Björn Åstedt.
Vid handläggningen har även projektledaren Olle Hagman deltagit.